

1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211 «Ветеринарна медицина»

фм
09.06.23р

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри акушерства і
біотехнології репродукції тварин,
канд. вет. наук, доцент
[Signature] Б.П. Івасенко
"15" *серпня* 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ЕФЕКТИВНІСТЬ РІЗНИХ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ КОРІВ ЗА
СУБКЛІНІЧНОГО МАСТИТУ

Виконав Іжаковський О.А.

[Signature]
підпис

Керівник канд. вет. наук, Єрошенко О.В.,

[Signature]
підпис

Рецензент

[Signature]
канд. вет. наук Харченко Л.В. А.М.
вчене звання, прізвище, ініціали, підпис

Я Іжаковський О.А. засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211 – “Ветеринарна медицина”

Затверджую

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»
для здобувачів вищої освіти за другим
(магістерським) рівнем

_____ академік НААН України

М. В. Рубленко

« 1 » 09 2022 року

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу

Тимошевський Дмитро Анатолійович

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Тема: Ефективність різних методів лікування корів за
суджківмізого мастити

Затверджено наказом ректора № _____ від _____

Перелік питань, що розробляються в роботі. Вихідні дані:

Клініко - експериментальні ролі щодо застосування різних
препаратів для лікування корів за суджківмізого
мастити

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	01.03.2022	Виконано [підпис]
Методична частина	03.03 - 31.12.22р	Виконано [підпис]
Дослідницька частина	01.01 - 31.12.22р	Виконано [підпис]
Оформлення роботи	01.05.2023	Виконано [підпис]
Перевірка на плагіат	10.06.2023	Виконано [підпис]
Подання на рецензування	10.06.2023	Виконано [підпис]
Попередній розгляд на кафедрі	30.04.2023	Виконано [підпис]

Керівник кваліфікаційної роботи, _____

підпис

Здобувач _____

підпис

Тимошенко О.В.
вчене звання, прізвище, ініціали
Тимошевський О.В.
прізвище, ініціали

Дата отримання завдання "25" січня 2022р.

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ,
ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ**

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю

ВРХ – велика рогата худоба

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	2
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ.....	3
ЗМІСТ.....	4
РЕФЕРАТ.....	5
ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ.....	10
1.1. Поширеність маститу у корів.....	10
1.2. Етіологічні чинники виникнення маститу.....	12
1.3. Діагностика маститу у корів.....	14
1.4. Лікувальні методи за маститу.....	17
1.5. Профілактика маститу.....	21
1.6. Заключення з огляду літератури.....	26
РОЗДІЛ 2. ВИБІР НАПРЯМІВ ДОСЛІДЖЕНЬ, МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ВИКОНАННЯ РОБОТИ.....	29
2.1. Матеріали і методи дослідження.....	29
2.2. Схема проведення досліджень.....	30
2.3. Характеристика господарства.....	30
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	33
3.1. Аналіз умов утримання, годівлі та експлуатації тварин в господарстві.....	33
3.2. Поширення маститу в корів господарства.....	41
3.3. Ефективність методів лікування корів, хворих на субклінічний мастит.....	43
3.4. Економічна ефективність різних методів лікування мастити у корів.....	44
РОЗДІЛ 4. АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	50
ВИСНОВКИ.....	54
ПРОПОЗИЦІЇ ГОСПОДАРСТВУ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	56
Додатки.....	63

РЕФЕРАТ

***Іжаковський О.А.* Ефективність різних методів лікування корів за субклінічного маститу**

В кваліфікаційній роботі, на базі СТОВ «Пацьора» встановлено причини та частоту виникнення субклінічного маститу у корів і ефективність методів лікування хворих тварин.

Встановлено, що важливим фактором в етіології маститу є сезонні кліматичні чинники, котрі за певних умов безпосередньо впливають на мікроклімат у приміщеннях і викликають протяги, порушення температурного режиму, рівня допустимої вологості. Поряд з цим також встановлено порушення правил машинного доїння тварин.

Серед досліджених корів : субклінічною формою маститу були хворі 40 (10,0 %) корів, клінічною формою, відповідно – 15 (3,7 %) корів, клінічно здорових корів було – 345 (86,3 %) корів.

Доведено, що застосування хворим тваринам препарату Амоклізон сприяло одужало 80,0 % корів, що на 20 % більше порівняно із групою корів яким вводили препарат Мастісан ефект.

Кваліфікаційна робота магістра містить 67 сторінку, 7 таблиць, 7 рисунків, список використаних джерел із 69 найменувань, 2 додатки.

Ключові слова: корови, мастит, Амоклізон .

ANNOTATION

Izhakovskii O.A. Effectiveness of different methods of milking cows for subclinical mastitis

In the qualification work, on the basis of "Patsora" STOV, the causes and frequency of occurrence of subclinical mastitis in cows and the effectiveness of treatment methods for sick animals were determined.

It has been established that an important factor in the etiology of mastitis is seasonal climatic factors, which under certain conditions directly affect the microclimate in the premises and cause drafts, violations of the temperature regime, and the level of permissible humidity. Along with this, a violation of the rules of machine milking of animals was also established.

Among the studied cows, 40 (10.0%) cows had subclinical mastitis, 15 (3.7%) cows had clinical mastitis, and 345 (86.3%) clinically healthy cows.

It has been proven that the use of Amoklizon drug in sick animals helped 80.0% of cows recover, which is 20% more compared to the group of cows administered the Mastisan effect drug.

The master's qualification work contains 67 pages, 7 tables, 7 figures, a list of used sources of 69 titles, 2 appendices.

Key words: cows, mastitis, Amoklizon.

Вступ

Хвороби вимені у корів завдають господарствам та власникам тварин значних економічних збитків від втрат молока і зміни його якості, виникнення ускладнень (атрофії тканин, індурації, абсцесу, гангрени), проведення лікувально-профілактичних заходів та вибракування тварин.

Із найбільш розповсюджених і небезпечних хвороб вим'я у корів є мастит. Важливість проблеми маститу у корів за кордоном привела до розробки та впровадження спеціальної програми по збереженню здоров'я тварин та контролю якості молока, що перебуває під контролем відповідних служб.

У нашій країні в господарствах з молочно-товариними комплексами, де утримується поголів'я великої рогатої худоби системі протимаститних заходів нажаль не приділяється особлива увага. Впровадження програми терапії і профілактики маститу у корів не підтримується керівництвом господарств за різних причин (відсутність інформації про стан захворювання, обсяг економічних збитків отриманих від захворювання, відсутність кваліфікованих спеціалістів та консультацій з консультантами, відсутність та економія коштів на проведення своєчасних ефективних діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Нині, ветеринарні лікарі здійснюючи протимаститні заходи у корів обмежуються лише лікуванням клінічних форм маститів.

Прибутковість у господарствах молочного напрямку зберігається лише за максимального використання, збереження молочної продуктивності та одержання високоякісного молока.

Особливого значення тепер набувають методи масової профілактики маститів, зокрема обробка дійок дезрозчинами після видоювання та введення у вим'я сухостійних корів протимікробних засобів.

Боротьба з маститом у господарствах різної форми власності передбачає систематичне проведення профілактичних ветеринарно-

санітарних заходів, які забезпечують виробництво високоякісного молока в умовах як промислової технології, так і звичайних молочних ферм.

Багато авторів вважають, що тільки розробка національних програм може забезпечити її належну ефективність [1–15].

Добра якість молока - це перш за все його високі санітарно-гігієнічні властивості, дотримання яких сприяє вмісту у ньому в певних кількостях білків, жирів, вітамінів, ферментів, гормонів, мінеральних речовин і т.п., у відповідності з технологічними вимогами при переробці у масло, сир, молочні консерви і кисломолочні та інші продукти.

Обов'язковою умовою одержання більш вищих надоїв молока є вчасна діагностика та ефективне лікування хворих маститом тварин і особливо хворих із прихованою формою.

При лікуванні маститу необхідно застосовувати препарати, які б мали мінімум негативних наслідків, не впливали на якість продукції і щоб їх використання було економічно вигідним.

У нашій країні терапія маститних корів здійснюється антибіотиками та сульфаніламідними препаратами. Їх довготривале застосування, завищення доз, порушення кратності введення привели до того, що у збудників маститу виробилась висока резистентність до ряду багатьох антибіотиків.

В літературних джерелах є велика кількість даних, що стосуються методів виявлення, лікування та профілактики запалення тканин вим'я, які іноді бувають суперечливими або не достатньо комплексними.

Тому ми вважаємо, що питання вивчення захворювання маститом корів в умовах конкретного господарства і розробка заходів лікування маститу є актуальним.

Мета і завдання. визначити ефективність різних методів та лікувальня корів за субклінічного маститу.

Для досягнення поставленої мети було розроблено наступні **завдання**:

1. Проаналізувати умови утримання корів в господарства.

2. Визначити причини виникнення запалення молочної залози.
3. Визначити ефективність лікування хворих корів за субклінічного маститу;
5. Визначити економічну ефективність лікувальних заходів;
6. Розробити пропозиції господарству, щодо та лікування корів за субклінічного маститу.

Об'єкт дослідження - корови хворі на мастит.

Предмет дослідження лікувальні заходи направлені на прихований мастит у корів.

Наукова новизна: заключається в тому, що розробленні методи лікування корів за маститу.

РОЗДІЛ 1

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Поширеність маститу у корів

Хвороби вим'я у корів складають одну з груп хвороб, що найбільш часто реєструються, в зв'язку з порушенням режиму доїння, недотримання норм по догляду за тваринами тощо. Проте найбільшого поширення серед всіх хвороб молочної залози набули запалення тканин у вимені [1–20]. Тому вивчення маститів має важливе значення.

Мастити, або запалення вимені, походять від грецького *mastos* (молочна залоза) + *it* (запалення). Виникають у будь-яку пору року, на різних стадіях лактації і в сухостійний період. У високопродуктивних тварин мастити спостерігаються частіше, особливо у перші тижні лактації і при переводі на сухостій (запуск) [20–22].

Мастити властиві коровам різного віку, проте сприйнятливість до запалення молочної залози зі збільшенням віку підвищується. Мастити виникають у 22,0% корів (з числа перехворілих) у віці до 5 років; у 63,4% корів – у віці від 5 до 9 років; у 14,6% корів – 9 років і старше. З числа перехворілих мастити спостерігались у 3,3% корів з річним надоєм до 2500 кг; 33,9% корів – з надоєм від 2501 до 3000 кг і у 62,8% корів з продуктивністю вище 3000 кг молока. У 49,6% корів (з числа хворих) мастити діагностувалися у перші 3 міс. лактації і у 13,0% корів – у період сухостою. Мастити частіше реєструвалися у весняно-літні місяці. Так, з березня по серпень перехворіло 61,0% корів (з числа хворих). Отже, захворювання частіше підлягають корови у періоди найвищої продуктивності (у віці 5-8 років і у перші 3 міс. лактації), а також високопродуктивні (більше 3000 кг). Зростання відсотку захворюваності у весняно-літні місяці також можна пояснити збільшенням молочної продуктивності корів (не

ВИСНОВКИ

1. В кваліфікаційній роботі, на базі СТОВ «Пацьора» встановлено причини та частоту виникнення субклінічного маститу у корів і ефективність методів лікування хворих тварин.

2. Важливим фактором в етіології маститу є сезонні кліматичні чинники, котрі за певних умов безпосередньо впливають на мікроклімат у приміщеннях і викликають протяги, порушення температурного режиму, рівня допустимої вологості. Поряд з цим також встановлено порушення правил машинного доїння тварин.

3. Серед досліджених корів : субклінічною формою маститу були хворі 40 (10,0 %) корів, клінічною формою, відповідно – 15 (3,7 %) корів, клінічно здорових корів було – 345 (86,3 %) корів.

4. Застосування хворим тваринам препарату Амоклізон сприяло одужало 80,0 % корів, що на 20 % більше порівняно із групою корів яким вводили препарат Мастісан ефект.

5. За лікування корів з використанням препарату «Мастісан ефект» видужало 3 тварин, що становить 60,0 % від загальної кількості тварин, які лікувалися.

6. Найкращий економічний ефект від лікування корів хворих на мастит, за використання “ Амоклізон “, склав 2,2 гривні на гривню витрат.

ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ

1. Для лікування корів хворих субклінічним маститом застосовувати препарат Амоклізон тричі з інтервалом 12 годин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Зверева Г. В. Акушерська і гінекологічна диспансеризація у системі профілактики неплідності та маститів у корів / Г. В. Зверева, С. П. Хомин, В. І. Тирановець [та ін.] // Науковий вісник Національного аграрного університету. – 2000. – Вип. 22. – С. 21–23.
2. Плахотнюк, І.М. Поширеність індурації вим'я у корів / І.М. Плахотнюк, Ю.М. Ордін // Науковий вісник вет. медицини: Зб. наук. праць. – Біла Церква, 2012. – Вип. 10 (99). – С. 71–74.
3. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології / [В.А. Яблонський, С.П. Хомин, Г.М. Калиновський та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2008. – 600 с.
4. Харута, Г.Г. Поширеність маститу за різного стану статевих органів у корів [Текст] / Г.Г. Харута, І.М. Плахотнюк // Вісн. Білоцерків. держ. аграр. у-ту. – Біла Церква, 2005. – Вип. 34. – С. 172–180.
5. Дмитрів О. Я., Хомин С. П. Порівняльна оцінка лабораторних методів діагностики субклінічного маститу у корів // Науковий вісник Національного аграрного університету. – Київ –2000. Вип. 22. – С. 243–245.
6. Скляр О. І. Кореляційна залежність надою молока корів та кількості соматичних клітин у секреті вим'я при субклінічному маститі / О. І. Скляр // – Ветеринарна медицина України, 2011– С. 37 – 38. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького Том 17 № 2 (62) 2015 87
7. Шуманський Ю. І. Мастити корів в період запуску та сухостою (діагностика, лікування, профілактика) // Автореф. дис... канд. вет.наук / 16.00.07 – ветеринарне акушерство – Львів, 2013. – 20 с.
8. Новий спосіб діагностики субклінічного маститу корів у період сухостою (Перкій Ю. Б., Крижанівський Я. Й., Моткалюк Н. Ф., та ін. // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького Том 12, № 3(45) – Частина 1, 2010
9. Вальчук О. Мастит корів – ефективні шляхи вирішення проблеми / О.Вальчук, В.Столюк // Ветеринарна практика.- 2009 - №4.- С.30 – 33.